

Lisa 3
PÄRNU LINNA JÄÄTMEKAVA aastateks 2014-2018

1. Õigusaktid ja jäätmemajandust mõjutavad strateegilised dokumendid

1.1. Üleriigiline jäätmekäitlusala seadusandlus

Eesti jäätmehooldust tervikuna reguleerib jäätmeseadus, mis võeti Riigikogus vastu 28. jaanuaril 2004. Jäätmeseadus lähtub peamiselt kahest Euroopa Liidu jäätmealasest raamdirektiivist – Euroopa Nõukogu direktiiv 75/442/EMÜ 15. juuli 1975 jäätmete kohta (EÜT L 194, 25.07.1975), muudetud nõukogu direktiiviga 91/156/EMÜ 18. märtsist 1991 (EÜT L 78, 26.03.1991) ja Euroopa Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta (EÜT L 377, 31.12.1991). Eestis rakendatakse jäätmemajanduse planeerimisel ja korraldamisel säästva arengu põhimõtteid ning arvestatakse keskkonna valdkonnas Euroopa Liidu direktiividest lähtuvate kohustustega.

Jäätmeseadusega määratud eesmärkide saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ning kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava. Vabariigi Valitsus ei ole veel heaks kiitnud, kuid “Riigi jäätmekava 2014–2020” on koostamise lõppfaasis. Riigi jäätmekava 2014–2020 hõlmab kogu riigi territooriumi, käsitleb jäätmekategooriaid (-liike), mis on jäätmeseaduse ja pakendiseaduse reguleerimisalas, sh tavajäätmed, ohtlikud jäätmed ja pakendijäätmeid, annab hinnangu maakondade jäätmehooldusele, käsitleb jäätmealast rahvusvahelist koostööd, jäätmete sisse- ja väljavedu ning meetmeid, mille abil saavutatakse biolagunevate jäätmete prügilasse ladestamise vähendamine. Lisaks sisaldab riigi jäätmekava 2014–2020 jäätmetekke vältimise programmi ja olelustusükli analüüsi.

“Riigi jäätmekava 2014–2020” koostamisel on lähtunud järgmistest olulisest põhimõtetest:

- **jäätmekäitluse hierarhia järgimise põhimõte** – vältida jäätmeteket nii palju kui võimalik, valmistada jäätmeid ette korduskasutuseks, võtta need ringlusse ja taaskasutada muul viisil, ladestada prügilasse võimalikult vähe jäätmeid;
- **põhimõte saastaja maksab** – jäätmete keskkonda viimisega ja jäätmetest põhjustatud saastusega seonduva kahju, sealhulgas jäätmete käitlemisega ja jäätmetest põhjustatud saastuse likvideerimisega seotud kulud hüvitab jäätmed keskkonda viinud isik;
- **laiendatud tootjavastutuse põhimõte** – tootja on kohustatud tagama tema turule lastud tootest tekkivate jäätmete kogumise ja nende taaskasutamise või nende kõrvaldamise ning omama selle kohustuse täitmiseks piisavat tagatist. Sealjuures võib tootja valida, kas ta täidab kohustused individuaalselt, annab need kirjaliku lepinguga üle tootjate ühendusele või ühineb tootjate ühendusega;
- **iseseisvuse ja läheduse põhimõte** – jäätmehoolduse kavandamisel ja muus jäätmehooldust suunavas tegevuses juhivad haldusorganid põhimõttest, et jäätmekäitluskohtade võrgustik peab olema lõimitud nii, et oleks tagatud segaolmejäätmete käitlemine tekkekohale võimalikult lähedal, samuti kõigi tekkinud jäätmete kõrvaldamine, arvestades jäätmekäitluse

hierarhia põhimõtet, parimat võimalikku tehnikat, geograafilisi olusid ja vajadust spetsialiseeritud rajatiste järele seoses teatavate jäätmeliikidega.

Riigi jäätmekava 2014–2020 peaeesmärk on jäätmehoolduse kestva arengu tagamine vastavalt jäätmepoliitikas seatud sihtidele.

Riigi jäätmekava 2014-2020 strateegilised eesmärgid on:

- Vältida ja vähendada jäätmeteket, sh vähendada jäätmete ohtlikkust;
- Võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel;
- Vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet.

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuse ülesanne. Jäätmeseadusega on kohalikule omavalitsusele antud järgmised olulisemad õigused ja kohustused:

- korraldada oma haldusterritooriumil jäätmehoolduse arendamist (§ 12 lg 2);
- korraldada jäätmete sortimist, sh jäätmete liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses (§ 31);
- jäätmehoolduse arendamiseks koostada kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava (§ 39). Kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava on kohaliku omavalitsusüksuse arengukava osa, milles on käsitletud valla või linna jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse riigi jäätmekavas sätestatud (§ 42);
- ajakohastada kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava, kui riigi jäätmekava ajakohastamise käigus tehtud muudatused käsitlevad kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava. Jäätmekava tuleb ajakohastada ühe aasta jooksul riigi jäätmekava kinnitamisest arvates (§ 43 lg 3);
- nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt äriseadustiku tähenduses, mittetulundusühingult, sihtasutuselt ja seaduse alusel asutatud muult asutuselt jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks (§ 44 lg 4);
- korraldada oma haldusterritooriumil kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja nende üleandmist jäätmekäitlejatele, v.a probleemtoodete puhul, kus toimib tootja vastutus (§ 65 lg 2);
- korraldada oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumist ja vedu. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik jäätmeseaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi (§ 66 lg 2);
- korraldada iseseisvalt või koostöös teiste kohalike omavalitsuste üksustega korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks teenuste kontsessiooni riigihangete seaduses sätestatu kohaselt (§ 67 lg 1);
- korraldatud jäätmeveo teenuse tellimiseks teenuste kontsessiooni korraldamisel koostada hankedokumentid, lähtudes riigihangete seaduses sätestatust. Korraldatud jäätmeveo hankedokumentides nähakse muu hulgas ette järgmised tingimused: 1) veopiirkond; 2) veetavad jäätmeliigid; 3) eeldatavad jäätmekogused; 4) jäätmekäitluskoht; 5) hankelepingu kestus; 6) veotingimused – veo sagedus, aeg ja tehnilised tingimused; 7) toimingud, mille eest jäätmevedaja võtab teenustasu; 8) veopiirkonnas asuvate ühepereelamute ja mitme korteriga elamute arv ning korterite arv mitme korteriga elamutes (§ 67 lg 3);

- jäätmete veopiirkond tuleb määrata arvestusega, et piirkonna miinimumsuurus tagaks jäätmeevoki täitumise ühe kogumisringiga või piirkonna elanike arv ei oleks üldjuhul suurem kui 30 000 (§ 67 lg 5);
- kehtestada kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskiri (§ 71 lg 1);
- menetleda kohtuväliselt jäätmeseaduse rikkumistest tulenevaid väärtegeusid (§ 127 lõige 2 punkt 3).

Lisaks tuleb järgida järgmisi jäätmeseadusest tulenevaid nõudeid:

- taaskasutada jäätmed, kui see on tehnoloogiliselt võimalik ning kui see ei ole muude jäätmekäitlusmoodustega võrreldes ülemäära kulukas;
- rakendada loodusvarade ja toorme säästlikuks kasutamiseks parimat võimalikku tehnikat ja sellist tehnoloogiat, milles jäätmeid võimalikult suures ulatuses taaskasutatakse;
- eelistada jäätmete energiakasutusele jäätmete ringlussevõttu toorme või materjalina;
- taaskasutada või kõrvaldada jäätmed nende tekkekohale võimalikult lähedal asuvas tehnoloogiliselt sobivas ning tervise- ja keskkonnakaitsenõuetele vastavas jäätmekäitluskohas;
- järgida jäätmeseaduse nõuet, mille kohaselt ei tohi prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas olla biolagunevaid jäätmeid:
 - 1) üle 45 massiprotsendi alates 2010. aasta 16. juulist (tähtaeg möödus);
 - 2) üle 30 massiprotsendi alates 2013. aasta 16. juulist;
 - 3) üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist;
- tootja on kohustatud tema valmistatud, edasimüüdüd või imporditud probleemtootest tekkinud jäätmed koguma ja neid taaskasutama või kõrvaldama. Probleemtoodeteks on patareid ja akud, mootorsõidukid ja nende osad ning elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad ning rehvid. Tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdüd või sisseveetud probleemtoodetest tekkinud jäätmete kokkukogumise ja nende taaskasutamise või nende kõrvaldamise ning selle kulud kannab tootja.

Euroopa Liidu elektri- ja elektroonikaseadmete direktiivi (2002/96/EÜ) kohaselt on püstitatud eesmärk koguda alates 31. detsembrist 2006 kodumajapidamistest 4 kg elektri- ja elektroonikajäätmeid inimese kohta aastas.

Pakendiseaduse kohaselt on omavalitsuse ülesanne määrata kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid (§ 15 lg 1). Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas peab olema eraldi käsitletud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise korraldamine, väljaarendamine ja seatud eesmärkide saavutamise meetmed (§ 15 lg 2).

Alates 2009. aasta 1. jaanuarist tuleb pakendijäätmeid taaskasutada järgmiselt (§ 36):

- pakendijäätmete kogumassist vähemalt 60% kalendriaastas;
- pakendijäätmete kogumassist ringlussevõetuna vähemalt 55% ja mitte rohkem kui 80% kalendriaastas.

Keskkonnatasude seadus sätestab tasumäärad saasteainete ja jäätmete keskkonda viimisel ning tasu arvutamise ja maksmise korra.

Keskkonnajärelevalve seadus kehtestab riiklikku keskkonnajärelevalvet tegevate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused. Keskkonnajärelevalve

seaduse järgi on kohalik omavalitsusorgan või asutus üks keskkonnajärelevalve tegijatest (§ 3 lg 1). Kohalik omavalitsusüksus:

- rakendab seaduses sätestatud abinõusid ebaseadusliku tegevuse tõkestamiseks ja kohustuslike keskkonnakaitseabinõude elluviimiseks;
- teavitab Keskkonnainspeksiooni keskkonda kahjustavast või ohustavast õigusvastasest tegevusest või loodusressursi kasutamisega seotud õiguspärasest tegevusest, kui selline tegevus seab ohtu inimeste elu, tervise või vara, ning Maaametit maakasutuse, maakorralduse, maa-arvestuse ja maareformi toimingute nõuete rikkumise juhtumitest (§ 6 lg 3).

Ravimiseaduse §-de 36 ja 37 kohaselt tuleb kõlbmatud ravimid kui ohtlikud jäätmed hävitada (kõrvaldada või taaskasutada) ettevõttes, millel on ohtlike jäätmete käitluslitsents. Lisaks isikule, kellele on jäätmeseaduse alusel antud jäätmeluba, peab kõlbmatuid ravimeid tarbijatelt vastu võtma ja hävitamisele suunama üldapteek (veterinaarravimitega tegeleb veterinaarapteek).

Lisaks seadustele reguleerivad kohaliku omavalitsuse jäätmehooldust ka mitmesugused määrused. Jäätmeseadusest tulenevaid määruseid on kehtestanud nii Vabariigi Valitsus kui ka keskkonnaminister.

Vabariigi Valitsus on kehtestanud:

- 6. aprilli 2004. a määrus nr 102 “Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu”;
- 6. aprilli 2004. a määrus nr 103 “Jäätmete ohtlike jäätmete hulka liigitamise kord”;
- 26. aprilli 2004. a määrus nr 121 “Ohtlike jäätmete käitluslitsentsi andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise menetluse käigus läbiviidavate menetlustoimingute tähtajad, litsentsi taotlemiseks vajalike andmete loetelu ja litsentsi vorm”;
- 26. aprilli 2004. a määrus nr 122 “Jäätmete tekitamiseks jäätmeluba vajavate tegevusvaldkondade tegevuste täpsustatud loetelu ning tootmismahud ja jäätmekogused, mille puhul jäätmeluba ei nõuta”;
- 26. novembri 2004. a määrus nr 346 “Riikliku pakendiregistri põhimäärus”;
- 29. mai 2008. a korraldus nr 234 “Riigi jäätmekava 2008–2013 heakskiitmine”;
- 7. augusti 2008. a määrus nr 124 “Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad”;
- 20. aprilli 2009. a määrus nr 65 “Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad”;
- 23. juuli 2009. a määrus nr 135 “Probleemtooteregistri põhimäärus”;
- 17. juuni 2010. a määrus nr 79 “Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad”;
- 17. juuni 2010. a määrus nr 80 “Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord”;
- 8. detsembri 2011. a määrus nr 148 “Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud”;
- 15. veebruari 2013. a määrus nr 30 “Põllumajandusplastist tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad”.

Keskkonnaminister on kehtestanud:

- 15. aprilli 2004. a määrus nr 17 "Metallijäätmete täpsustatud nimistu";
- 20. aprilli 2004. a määrus nr 18 "Jäätmeloa omamise kohustusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedaja teate ja registreerimistõendi vormid";
- 21. aprilli 2004. a määrus nr 21 "Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded";
- 21. aprilli 2004. a määrus nr 22 "Asbesti sisaldavate jäätmete käitlusnõuded";
- 22. aprilli 2004. a määrus nr 25 "Polüklooritud bifenuüle ja polüklooritud terfenüüle sisaldavate jäätmete käitlusnõuded";
- 26. aprilli 2004. a määrus nr 26 "Jäätmeloa andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise menetluse käigus läbiviidavate menetlustoimingute tähtajad ning jäätmeloa taotlemiseks vajalike andmete täpsustatud loetelu ja jäätmeloa taotluse ning jäätmeloa [...]";
- 29. aprilli 2004. a määrus nr 38 "Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded";
- 29. aprilli 2004. a määrus nr 39 "Ohtlike jäätmete ja nende pakendite märgistamise kord";
- 9. veebruari 2005. a määrus nr 9 "Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded";
- 23. märtsi 2005. a määrus nr 19 "Pakendi tagatishaha suurus";
- 15. aprilli 2005. a määrus nr 24 "Pakendi tagatishaha märgid";
- 12. oktoobri 2005. a määrus nr 63 "Pakendimaterjali määramise kord";
- 3. novembri 2005. a määrus nr 66 "Pakendi taaskasutamise määra arvutamise ja pakendi massi määramise kord";
- 16. jaanuari 2007. a määrus nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused";
- 12. aprilli 2007. a määrus nr 28 "Ohtlike jäätmete käitluse eest vastutava isiku koolitusele ja pädevusele esitatavad nõuded";
- 2. juuli 2007. a määrus nr 49 "Probleemtoodetest tekkinud jäätmete täpsustatud nimistu";
- 21. detsembri 2007. a määrus nr 64 "Patareide ja akude märgistamise viis ja kord";
- 10. jaanuari 2008. a määrus nr 5 "Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded";
- 25. septembri 2008. a määrus nr 41 "Ohtlike jäätmete saatekirja vorm ning saatekirja koostamise, edastamise ja registreerimise kord";
- 27. aprilli 2009. a määrus nr 21 "Elektri- ja elektroonikaseadmete märgistamise viis ja kord";
- 18. augusti 2009. a määrus nr 50 "Pakendiregistri registrikaardi vormid";
- 15. jaanuari 2010. a määrus nr 1 "Jäätmearuande vorm, esitatavate andmete ulatus ja aruande esitamise kord";
- 9. septembri 2010. a määrus nr 47 "Mootorsõiduki osade märgistamise viis ja kord";
- 9. novembri 2010. a määrus nr 56 "Kaevandamisjäätmete käitlemise kord";
- 16. veebruari 2011. a määrus nr 12 "Probleemtooteregistri registrikaardi vormid";
- 6. aprilli 2011. a määrus nr 24 "Teabe esitamise tähtaegade täpsustatud loetelu elektri- ja elektroonikaseadmete kategooriate lõikes";
- 9. mai 2011. a määrus nr 30 "Probleemtoodete kohta kehtestatud keeldude ja piirangute rakendamise tähtajad ning probleemtoodetes ohtlike ainete sisalduse piirnormid";
- 16. juuni 2011. a määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded";

- 8. aprilli 2013. a määrus nr 7 "Biologunevatest jäätmetest komposti tootmise nõuded";
- 22. juuli 2013. a määrus nr 57 "Probleemtoote kasutajale kättesaadavaks tehtava teabe loetelu ning teabe esitamise viisid ja kord".

(Allikas: <http://www.envir.ee/1002>)

1.2. Pärnu linna jäätmekäitlusalased õigusaktid

Üleriigilist seadusandlust täpsustab kohaliku omavalitsuse Jäätmehoolduseeskiri. Pärnu linna jäätmehoolduseeskiri kehtestati Pärnu Linnavolikogu 20. juuni 2013.a määrusega nr 16. Jäätmehoolduseeskiri määrab jäätmehoolduse arendaja, jäätmekäitluse korralduse, sh jäätmekäitluse üldnõuded, jäätmevaldaja kohustused, jäätmete käitlemise eest vastutava isiku ning nõuded kogumismahutitele. Samuti käsitleb eeskiri korraldatud jäätmeveoga seonduvat – määrab korraldatud jäätmeveo ulatuse ja piirkonnad, jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliigid, jäätmevedaja leidmise korralduse, jäätmeveo teenustasu suuruse määramise ja muutmise korra, lisateenuste osutamise. Lisaks sätestab eeskiri nõuded ohtlike jäätmete, tervishoiu riskijäätmete, pakendi ja pakendijäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemiseks ja biologunevate jäätmete kompostimiseks.

Eeskirja kohaselt kogutakse Pärnu linnas eraldi järgnevaid jäätmeliike: segaolmejäätmed, vanapaber, pakendijäätmed, biologunevad aia- ja haljastusjäätmed, suurjäätmed, ohtlikud jäätmed, probleemtoodete jäätmed, metallijäätmed, ehitus-lammutus jäätmed ning tervishoiu- ja veterinaartenuse osutamisel tekkinud jäätmeid.

2. Ülevaade Pärnu linna jäätmekava 2009-2013 eesmärkide täitmisest

Jäätmekava 2009-2013 peamised eesmärgid olid jäätmete taaskasutamise suurendamine, jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine, jäätmete kogumise optimeerimine ning keskkonnateadlikkuse arendamine.

Eesmärk - jäätmete taaskasutamise suurendamine. Kavandatud tegevusteks oli olemasolevate liigiti kogutavate jäätmete kogumiskohtade korrastamine, kogumispunktiidele sobivaima asukohta leidmine, uute jäätmejaamade rajamine ning köögi- ja sööklajajäätmete liigiti kogumise tegevuskava väljatöötamine.

Tulemused. Liigiti kogutud jäätmete avalikke kogumispunkte on käesolevaks ajaks Pärnu linnas 59 (prognoositud tulemus 43 kogumispunkti). Igas kogumiskohas saab ära anda klaas-, plast-, metall- ja kartongpakendit, erinev on vaid see, et 25s kogumiskohas kogutakse klaas-, metall-, plast- ja kartongpakendit ühe kogumismahutiga ning ülejäänud kohtades on eraldi klaaspakendi ja segapakendi kogumiskonteinerid. Selline erinevus on tingitud erinevate taaskasutusorganisatsioonide kogumisüsteemide eripärast. 54 kogumiskohta on varustatud paberi- ja kartongijäätmete konteineriga, 5 kogumiskohta asuvad kortermajade hoovides, ning kuna kortermajadel on kohustuslik omada ja kasutada vanapaberi konteinerit, siis ei ole nendesse kohtadesse lisaks paberi-, papi konteinerit paigaldatud. Lisaks on linnas 21

klaaspakendi ja 41 segapakendi kogumiskohta, mis asuvad korteriühistute territooriumil, kuid on osa avalikust kogumisvõrgustikust.

2009 aastal vaadati pakendikonteinerite asukohad üle, paigutati osaliselt uutesse kohtadesse ning leiti uutele kogumispunktile sobilikud asukohad. Asukohtade valikul arvestati, et vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses. See nõue on praktiliselt täidetud, vaid üksikutes eraldiseisvates piirkondades on kogumispunkt kaugemal. Samas on elanikel terves linnas võimalik kasutada nn rohelise koti teenust. Kogumispunktide asukohti on mõnel korral muudetud, kuna on ilmnenud massiline kogumiskonteinerite väärkasutus või lähedal asuvate elanike tugev vastuseis.

2013 aastal heakorrastati 5 kogumiskohta, konteinerite paiknemiskohale paigaldati betoonplaadid. Nendes kohtades paiknesid konteinerid murul, mistõttu vihmaperioodidel muutus nende ümbrus poriseks.

Uute jäätmejaamade rajamine on takerdunud sobiva asukoha ja võimaliku operaatori puudumise taha.

Köögi- ja sööklajäätmete liigiti kogumise arendamine on olnud päevakorral, kuid korraldatud jäätmeveo rakendamisel kulus kogu töäjõu- ja ajaressurss korraldatud jäätmeveoga seonduvate probleemide lahendamiseks. Kuigi köögi- ja sööklajäätmete käitlusvõimalused on Pärnumaal käesolevaks ajaks olemas, ei ole ilmselt Pärnu elanikud veel valmis uue jäätmeliigi aktiivseks liigiti kogumiseks.

Eesmärk – jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine. Kavandatud tegevusteks oli aktiivsem järelevalve probleemtoodete kogumise ja prügistamise üle, igaaastaste ohtlike jäätmete ja probleemtoodete kogumisringide korraldamine ning vedelate jäätmete käitlemise korra ehk pürgimise eeskirja koostamine ja kinnitamine Pärnu Linnavalikogus.

Tulemused. On teostatud pistelist kontrolli probleemtoodete kogumise üle. Käesoleval ajal on Pärnu linnas olemas kogumispunktid probleemtoodetele (EES-jäätmetele, vanarehvidele, patareidele, akudele, põllumajandusplastile ja mootorsõidukitele ning nende jäätmetele). 2009. aastal paigaldas Pärnu Linnavalitsus Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel seitsmesse avalikult kasutatavasse hoonesse (raamatukogu, haigla, linnavalitsus, huvikoolid) patareide kogumiskastid.

Prügistamise vähendamiseks on paigaldatud teetõkkeid ja tõkkepuid, kuid nende efektiivsus on väike ning need on rüüstajate poolt kiirelt hävitatud. Prügistajate tabamiseks on uuritud reostuskoldeid, kuid enamasti on tegemist nn anonüümsete jäätmetega, mida on võimatu konkreetsete isikutega seostada. Korraldatud jäätmeveo rakendamisega on prügistamine mõnevõrra vähenenud. Tekkinud prügihunnikute kiire likvideerimine on vältinud nende kiiret laienemist ning hoidnud ümbruskonna puhtama, kuna üldjuhul viiakse prügi sinna, kus juba ees on.

Vähemalt kord aastas mai kuus on korraldatud Teeme Ära raames heakorratalguid ning võimalusel toetatud heakorralaseid kodanikualgatusi.

2010. aasta aprillis võttis Pärnu Linnavalikogu vastu määruse nr 13 Reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri, mis reguleerib reovee kohtkäitlust, kogumismahutitest äravedu ja ühiskanaliseerimise puhastamist Pärnu linna territooriumil. Eeskirjas reovee kohta sätestatud

kohaldatakse ka fekaalide ja tehnilistesse rajatistesse kogunenud reostunud sademe-, põhja- ja pinnavee kohtkäitlusele ja äraveole.

Eesmärk – jäätmete kogumise optimeerimine. Kavandatud tegevusteks oli korraldatud jäätmeveo konkursi edukas läbiviimine, sh jäätmeveopiirkondade arvu vähendamine viielt kahele, ja korraldatud jäätmeveo rakendamine, sh elanike aktiivne teavitamine. Samuti oli eesmärgiks biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete liitmine korraldatud jäätmeveoga.

Tulemused. 2010 aastal muudeti jäätmehoolduseeskirja ning moodustati varasema 5 veopiirkonna asemel kaks veopiirkonda – üks Pärnu jõe paremkaldal ja teine Pärnu jõe vasakkaldal. Samal ajal sätestati jäätmehoolduseeskirjaga, et biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. 2010. märtsis kuulutati välja korraldatud jäätmeveoks ainuõiguse andmise konkurss, kuid vaidluste tõttu jõuti eduka pakkujaga lepingu sõlmimiseni alles 1. august 2011. Korraldatud jäätmevedu rakendus 1. november 2011. Praeguseks on jäätmevaldajate registrisse kantud 7877 objekti, millest 475 on jäätmeveost vabastatud ning 106 hooajaliselt vabastatud, kokku on vabastatud 7,4% kõigist jäätmetekkekohtadest. Aktiivseid objekte on 6419 ehk 81,5% jäätmetekkekohtadest. Ametlikult kasutavad ühismahutit 263 jäätmetekitajat, tegelikult on ühismahutite kasutajate hulk suurem. Seega on jäätmeveoga mitteliitunud ehk jäätmeveost kõrvalehiilijate hulka raske määratleda.

Probleemsetele jäätmevaldajatele on saadetud personaalseid teavituskirju, osaliselt on nendest olnud kasu. Personaalset teavitustööd on tehtud siiani vähe aja- ja tööjõu puuduse tõttu.

Eesmärk – keskkonnateadlikkuse arendamine. Kavandatud tegevusteks oli elanike teavitamine erinevate jäätmeliikide olemusest ning nende keskkonnasõbralikust käitlemisest ning käitlemise võimalustest.

Tulemused. Korraldatud jäätmeveo rakendumisel toimusid infopäevad, samuti avaldati Pärnu Postimehes temaatilisi artikleid, toimusid Päikeseraadios infotunnid ning edastati posti teel igale jäätmevaldajale infomaterjal korraldatud jäätmeveo olemusest ning liitumise kohustusest. Ohtlike jäätmete alane teavitus on toimunud peamiselt ohtlike ja EES-jäätmete kogumisringide eel Pärnu linna kodulehel, Pärnu Postimehes ja Päikeseraadios. Igal sügisel on teavitatud Pärnu Postimehe ja Päikeseraadio vahendusel puulehtede veo korraldusest. Infomaterjalide koostamine ning otsepostitamine on jäänud teostamata aja- ja tööjõu puudusel.

3. Ülevaade jäätmekäitluse hetkeolukorrast

Käesolev peatükk annab ülevaate möödunud aastatel tekkinud jäätmete kogustest ning erinevate jäätmeliikide kogumise ja käitlemise võimalustest.

Vastavalt jäätmeseadusele on jäätmehoolduse arendamine kohalike omavalitsusorganite korraldada. Jäätmehooldus hõlmab jäätmehoolduse kavandamist, jäätmealase teabe levitamist, jäätmealast nõustamist ja muid tegevusi, mille eesmärk on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset. Arendamise aluseks on täpne ülevaade olemasolevast olukorrast.

Hetkeolukorra kirjelduses on käsitletud Pärnu linna tervikuna mitte iga linnaosa eraldi.

Jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Pärnu linnavalitsuse kogutud informatsiooni, riikliku jäätmetatistika andmeid ja muid asjakohaseid materjale.

3.1. Jäätmekäitluskohad

Suurimaks jäätmekäitluskohaks Pärnus on OÜ Paikre jäätmete sorteerimisjaam, aadressil Raba 39, Pärnu, kus võetakse vastu ja suunatakse edasisele käitlemisele liigiti kogutud jäätmeid, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid, ohtlikke jäätmeid ning tegeletakse erinevate jäätmeteliikide sorteerimise ja taaskasutusse suunamisega. OÜ Paikre Sorteerimisjaam on koht, kus Pärnu linna elanikud saavad tasuta ära anda ohtlikke jäätmeid ja elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid.

Vanapaberit sorteeritakse lisaks Savi 7 asuvas Sekto-Pärnu OÜ sorteerimiskeskuses ning AS Ragn-Sellsile kuuluvas sorteerimisjaamas Paikuse vallas Seljametsa külas.

Vanapaberi kogumine toimub korraldatud jäätmeveo raames. Jäätmehoolduseeskirja kohaselt on 8 ja enama korteriga ahikütteta majad kohustatud omama ja kasutama vanapaberi kogumismahutit. Samuti on kohustus omada ja kasutada vanapaberi kogumismahutit mitteelamumaa sihtotstarbega kinnistul, kus tekib üle 20 kg vanapaberit nädalas. Eramajade omanikud saavad vajadusel samuti korraldatud jäätmeveo raames vanapaberit üle anda või viia tekkinud vanapaber avalikesse kogumiskonteineritesse (vt tabel 3).

Pakendijäätmete kogumine toimub avalike kogumismahutite, eravalduses olevate pakendikonteinerite ja nn rohelise koti süsteemi kaudu. Avalikud pakendite kogumiskohad on kahte tüüpi - MTÜ Eesti Pakendiringlus kasutab klaas-, plast-, metall-, kartong- ja kilepakendi kogumiseks ühte kogumismahutit, MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ kasutavad klaaspakendite kogumiseks eraldi kogumismahutit ning plast-, metall-, kartong- ja kilepakend kogutakse koos teise kogumismahutisse. Kõigi pakendikogumispunktide juurde on Pärnu Linnavalitsus paigaldanud vanapaberi ja papi kogumismahutid. Pakendite taaskasutusorganisatsioonid on keeldunud oma vahenditest paberpakendi kogumismahuti paigaldamisest ja haldamisest, kuna suuremalt jaolt kasutatakse vanapaberi, -papi ja paberpakendi konteinerit ajalehtede, ajakirjade, raamatute-vihikute ja postireklaami taaskasutusse suunamiseks ning paberpakendite osakaal nendes kogumismahutites on väga väike.

Tabel 3. Pakendijäätmete kogumispunktide asukohad.

	Vanapaberi-konteiner	Klaaspakendi konteiner	Segapakendi konteiner	Taarapunkt
Kesklinn	Kalda tn parkla	Kalda tn parkla	Kalda tn parkla	Lai 10
	Pikk /Aia parkla	Pikk 9	Pikk/Aia parkla*	
	Rüütli / Vanapargi	Vee 2	Rüütli / Vanapargi	
Eeslinn ja ranna-rajoon	Paju park	Paju park	Paju park	Karja 4 (Säästumarket)
	Riia mnt 76/84 (Konsum)	Riia mnt 76/84 (Konsum)	Riia mnt 76/84 (Konsum)	Suurejõe Selver
	Roosi tn parkla	Roosi tn parkla	Roosi tn parkla	
	Suur-Sepa 16		Suur-Sepa 16*	

	Suur-Sepa / Väike-posti		Suur-Sepa / Väike-posti*	
	Henno 7 parkla		Henno 7 parkla*	
	Ringi / Nikolai (uisuplats)		Ringi / Nikolai	
	Pärna 12 parkla		Pärna 12 parkla*	
	Tammsaare 22c	Tammsaare 38	Tammsaare 22c*	
	Side/Karusselli		Side/Karusselli*	
	Kooli / Liiva	Kanali 2c	Kooli / Liiva	
	Rommelga tn parkla		Rommelga tn parkla	
	Sadama / Lootsi		Sadama / Lootsi tn*	
		Riia mnt 78	Suurejõe Selver*	
Mai, Papiniidu	Raja 8 vastas	Raja 8 vastas	Raja 8 vastas	Mai Selver
		Metsa 15	Metsa 15	Suure-Jõe 58 (kpl Kanpol)
	Ravi 2	Ravi 2	Ravi 2	Papiniidu 19 (Säästumarket)
		Mai 17/19	Mai 17/19	Riia mnt 131 (Maxima)
		Mai 51	Mai 51	
		Mai 16, 35	Mai 6b*, 24*, 59*	
		Laine 5	Mai Selver*	
Raeküla	Kalevi pst/Lääne nurgal	Kalevi pst/Lääne nurgal	Kalevi pst/Lääne nurgal	Riia mnt 271a (Rae pood)
	Kalevi pst/ Uku pst nurgal	Kalevi pst/ Uku pst nurgal	Kalevi pst/ Uku pst nurgal	
	Hiie / Merimetsa	Hiie / Merimetsa	Hiie / Merimetsa	
	Rannametsa tee 3		Rannametsa tee 3*	
	Salme park		Salme park	

Rääma	Vanapaberi-konteiner	Klaaspakendi konteiner	Segapakendi konteiner	Taarapunkt
	Lina/Oja	Lina/Oja	Lina/Oja	Tallinna mnt 93a (Selver)
	Männi/Rohu	Männi/Rohu	Männi/Rohu	
	Tammiste tee 2	Tammiste tee 2	Tammiste tee 2	
	Allika 2a	Allika 2a	Allika 2	
	Hariduse 3	Hariduse 3	Hariduse 3	
	Rääma/ Vana-Rääma		Rääma/ Vana-Rääma*	
	Raba 39-Paikre sorteerimisjaam	Raba 39-Paikre sorteerimisjaam	Raba 39-Paikre sorteerimisjaam	
		Oja 120	Oja 120	

	Rääma / Raba		Rääma / Raba parkla	
		Kuldse Kodu 1	Kuldse Kodu 1	
	Tähe 5	Tähe 5	Tähe 5*	
	Kirsi 34		Kirsi 34*	
	Piiri 21c	Rääma 5	Piiri 21c*	
		Hariduse 13a		
		Niidu 5/7		
		Kiige 5		
		Telliskivi 30		
		Liblika 3		
		Rohu 90	Rohu 58c*	
Ülejõe	Noorte Väljaku parkla	Noorte Väljaku parkla	Noorte Väljaku parkla	Kilgi 4 (Härma keskus)
	J.V.Jannseni/Havi	J.V.Jannseni/Havi	J.V.Jannseni/Havi	Ülejõe jäätumarket
		J.V.Jannseni 4/6	J.V.Jannseni 4/6	Tallinna mnt 8
		J.V.Jannseni 25	J.V.Jannseni 25	
	Uus-Sauga 15a		Uus-Sauga 15a*	
	Rõugu 24a	Rõugu 24a	Rõugu 24a	
	Vana-Sauga bussipeatus		Vana-Sauga bussipeatus*	
	Vahe 13a	Rõugu 28	Vahe 13a*	
		Kitse 26	Ülejõe selver*	
Vana-Pärnu	Haapsalu/ Põllu	Haapsalu/ Põllu	Haapsalu/ Põllu	Haapsalu mnt 37 (Peetri pood)
	Kesk/Jakobi	Kesk/Jakobi	Kesk/Jakobi	
	Haapsalu mnt 37/39		Haapsalu mnt 37/39*	
	Emajõe 15		Emajõe 15*	

*-ga tähistatud segapakendi konteinerisse võib panna nii klaas-, plast-, metall-, kartong- kui ka kilepakendeid. Ülejäänud segapakendi konteineritesse klaaspakendit panna ei tohi. Selleks tuleb kasutada kõrvalasuvat klaaspakendi konteinerit.

Aia- ja haljastusjätmeid on võimalik kõigil üle anda OÜ Paikre prügilasse Paikuse vallas Põlendmaal. Biolagunevatesse kottidesse pakitud biolagunevad aia- ja haljastusjätmed on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga ning need viiakse iga soovi avaldanu juurest tasuta ära.

Ehitus- ja lammutusjätmeid võetakse vastu OÜ Paikre prügilas Põlendmaal.

Metallijätmete kokkuost ja taaskasutusse suunamisega tegelevad Pärnu linnas kolm ettevõtet AS Kuusakoski aadressil Savi 30, OÜ Tolmetex aadressil Savi 34a ja BLRT Refonda OÜ aadressil Savi 37.

Romuautode demonteerimisega tegeleb Pärnu linnas kolm ettevõtet: OÜ M.P. Varuaosad aadressil Turba 21, OÜ Pro-Anno aadressil Savi 3 ning OÜ Refeus aadressil Savi 22.

Vanarehve võetakse elanikelt tasuta vastu AS Kuusakoski teeninduspunktis, aadressil Savi 30.

Kodumajapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed (akud, patareid, värvi- ja ravimijäätmed, päevavalguslambid jm) saab tasuta üle anda OÜ Paikre Sorteerimisjaama, ettevõtte saavad samas kohas anda ohtlikke jäätmeid üle hinnakirja alusel. Lisaks võtavad aegunud ravimeid tasuta vastu apteegid. Patareisid ja akusid võtavad vastu müügikohad ning lisaks on Pärnu Linnavalitsus paigaldanud avalikud patareide kogumiskastid Pärnu Keskraamatukogusse, Pärnu Linnavalitsusse, Pärnu Haiglasse, Pärnu Kunstide majja, Ülejõe Tervisekeskusesse ja Raeküla Vanakooli Keskusesse.

Ohtlike jäätmete kogumise ja veoga tegelevad Pärnu maakonnas OÜ Paikre, Ragn-Sells AS, AS Eesti Keskkonnateenused, Epler & Lorenz AS, Kesto OÜ, EcoPro AS, OÜ BAO ohtlikud jäätmed, AS Väätša Prügila, Ekoserviis teenused OÜ ja OÜ Selodiin.

Tervishoiuasutuste jäätmete käitluse kogumissüsteem põhineb SA Pärnu Haigla nakkusohlike jäätmete kahjutustamiskeskusel.

Kogumis- ja settekaevude fekaalsete vedeljäätmete vastuvõtukohaks on AS Pärnu Vesi reoveepuhasti juurde rajatud purgimissõlm, aadressil Mõrra 29.

Kasutuskõlblikke esemeid nt mööbel, elektroonikaseadmed, nõud, hobivahendid, raamatud, mänguasjad jne, saavad elanikud viia tasuta taaskasutuspooidesse (Uuskasutuskeskus aadressil Lai 10, MTÜ Tulevik kauplus aadressil Papiniidu 17a, Humana kauplused).

Nimekiri ettevõtetest, kes omavad piirkonnas jäätmeluba (sh registreerimistõendit), on kättesaadaval Keskkonnalubade infosüsteemis (<http://klis.envir.ee/klis>).

3.2.Korraldatud jäätmevedu

Alates 01.11.2011 on Pärnu linnas rakendunud korraldatud jäätmevedu. Pärnu linn on jagatud kaheks veopiirkonnaks:

- Veopiirkond nr 1 - Pärnu jõe paremkaldale jäävad linnaosad (Tammiste, Rääma, Ülejõe, Vana-Pärnu)
- Veopiirkond nr 2 - Pärnu jõe vasakkaldale jäävad linnaosad (Raeküla, Papiniidu, Mai, Eeslinn, Rannarajoon, Kesklinn).

Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud:

- segaolmejäätmed
- vanapaber ja kartong
- suurjäätmed
- biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed (puulehed, muru, umbrohujaägid, v.a. köögijäätmed)

Jäätmevaldajate registrisse on kantud 7877 objekti, millest 475 on jäätmeveost vabastatud ning 106 hooajaliselt vabastatud, kokku on vabastatud 7,4% kõigist jäätmetekkekohtadest. Aktiivseid objekte on 6419 ehk 81,5% jäätmetekkekohtadest. Ametlikult kasutavad ühismahutit 263 jäätmetekitajat, tegelikult on ühismahutite kasutajate hulk suurem.

Tabel 4. Korraldatud jäätmeveo raames käideldud jäätmed

Jäätmeliik \ Aeg	Segaolme- jätmed (t)	Vanapaber ja kartong (t)	Suurjätmed (t)	Biolagunevad aia- ja haljastus- jätmed (t)
2012	10 519,6	566,6	17,5	389,6
2013	10 460,1	416,6	44,7	692,5

Allikas: AS Ragn-Sells

Tabelist 4 nähtub, et kogutud vanapaberi ja kartongi kogus on aastaga oluliselt vähenenud, kuid liigiti kogutud biolagunevate aia- ja haljastusjätmete kogus märgatavalt suurenenud.

3.3. Segaalmejätmed, nende koostis ja kogus

Olmejätmed on kodumajapidamisjätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostise ja omaduste poolest samalaadsed jätmed, need on levikult üks peamisi jäätmeliike. Olmejätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlike jätmeid.

Segaalmejätmetes on materjalid liikide kaupa eraldamata (prügi).

Segaalmejätmete koostise analüüsi teostas Keskkonnaministeeriumi tellimisel 2012-2013 aastal SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, Säätva Eesti Instituut.

Sortimisuuringu eesmärk oli erinevates Eesti piirkondades tekkivate segaalmejätmete, liigiti kogutud paber- ja pakendijätmete ning elektroonikaromu koostise analüüsimine.

Segaalmejätmete koostise analüüs aitab välja selgitada Eesti erinevates piirkondades ja asundustüüpides tekkivate segaalmejätmete liigilist koostist, sh hinnata nendes jätmetes sisalduvat biolagunevate jätmete ja pakendite osakaalu. Paberi-, pakendi ja elektroonikaromu analüüsi tulemuste põhjal saab teha järeldusi nende jätmete liigiti kogumiseks rakendatud kogumissüsteemi toimivusest, hinnata elanikkonna teadlikkust ning kontrollida õigusaktides sätestatud nõuete saavutustasemeid ning hinnata jäätmearuandlusesse esitatavaid andmeid.

Segaalmejätmete sortimisuuringu piirkondade valikul arvestati, et piirkonnad hõlmaksid suurlinna Tallinna (Eesti suurim linn ja olmejätmetekitaja) erinevaid linnaosi, väikelinnu (Pärnu) kui ka maapiirkonda.

Tabel 5. Segaalmejätmete liigiline koostis piirkondade kaupa 2012/2013 (massiprotsendid)

Jäätmeliik	Tallinn			Linnad		Maapiir- konnad	Eesti keskmine *
	Lasna- mägi	Kesk- linn	Nõmme	Pärnu	Jõhvi	Järva- maa	
Plast	18,0	16,9	18,4	17,4	17,1	17,8	18,1
Klaas	5,2	4,1	5,8	6,0	4,9	5,3	5,2
Metall	5,3	5,1	5,6	5,1	4,7	4,0	4,7
Paber ja papp	14,2	18,3	12,2	14,7	13,3	12,6	13,5
Biojätmed kokku	31,1	32,1	32,4	31,7	35,8	31,1	31,8
<i>Köögijätmed</i>	28,0	27,4	25,2	27,1	28,6	27,5	26,9
<i>Aiajätmed</i>	1,9	3,2	5,6	3,7	6,1	2,9	3,8
<i>Muud biojätmed</i>	1,2	1,4	1,6	0,9	1,0	0,8	1,1
Puit	2,3	1,5	1,6	2,7	1,9	2,1	2,0
Ohtlikud jätmed	1,4	1,3	1,0	0,7	2,4	1,5	1,4

Elektroonikaromu	1,8	1,9	2,5	1,4	1,4	1,5	1,8
Muu põlev materjal	12,7	12,4	12,4	13,0	11,7	13,3	12,6
Tekstiil ja rõivad	3,6	2,8	3,4	3,5	4,0	7,4	5,1
Muu mittepõlev materjal	4,2	3,7	4,6	3,8	2,8	3,2	3,7
Kokku	100	100	100	100	100	100	100

Allikas: Säätva Eesti Instituut, Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring, 2013

*Eesti keskmise liigilise koostise arvutamisel üldistati uuritud piirkondade analüüsitulemusi muudele Eesti piirkondadele.

Plastijäätmed moodustavad märkimisväärselt suure osa segaolmejäätmetest. Plastijäätmetest moodustas valdava osa plastpakend (keskmiselt 88%). Plastijäätmete (sh plastist müügi-pakendi) võrdlemisi suur osakaal segaolmejäätmetes iseloomustab kaudselt elanikkonnalt plastijäätmete liigiti kogumise taset.

Klaasijäätmetena vaadeldi klaaspakendeid (värviline ja värvitu klaas) ning muid majapidamises tekkivaid klaasijäätmeid nagu aknaklaas, peegliklaas, joogiklaasid, klaasanumad jne. Kuna klaaspakend moodustas valdava osa klaasijäätmetest (88%), võib eeldada, et klaasijäätmete osakaalu kõikumine piirkonniti näitab klaaspakendi kogumissüsteemi toimimise tõhusust. Klaasi osas on Pärnu teistest uuringupiirkondadest erinev kuna klaasijäätmete osakaal on teiste piirkondadega võrreldes oluliselt kõrgem (6%).

Metallijäätmetena vaadeldi metallpakendid (alumiinium- ja teraspurgid, aerosoolipakendid jt metallist pakendid) ning muu metall (nt potid, pannid, elektrijuhtmed jm vanametall). Valdava osa metallijäätmetest moodustas metallpakend (keskmine osakaal metallijäätmetes oli 89%).

Paberi- ja papijäätmetena vaadeldi vanapaberit (nt ajalehed, ajakirjad, raamatud jne), pehmepaberit (nt majapidamispaber, paberist ninarätid, WC-paber) ning paber- ja papp-pakendeid (sh kartongpakend). Paberi- ja papijäätmete osakaal Pärnu linna jäätmetes on jällegi teistest uuringupiirkondadest kõrgem (va Tallinna Kesklinnast).

Biojäätmetena vaadeldi köögijäätmeid, aiapäätmeid ja muid biojäätmed (nt toataimed, lillemuld). Võrreldes eelmise üleeestilise segaolmejäätmete sortimisuuringu (2007/2008) tulemustega on biojäätmete osakaal segaolmejäätmetes mõnevõrra langenud (2007/2008 – Eesti keskmine 36,5%), kusjuures vähenenud on nii köögijäätmete kui ka aiapäätmete osakaal.

Biojäätmetena vaadeldi köögijäätmeid, aiapäätmeid ja muid biojäätmed (nt toataimed, lillemuld). Köögijäätmed (peamiselt toidujäätmed) moodustasid valdava osa biojäätmetest (84,6% biojäätmetest). Köögijäätmete arvestuslik Eesti keskmine sisaldus segaolmejäätmetes oli 26,9%. Sortimisuuringu käigus eristati köögijäätmetes terved ja pakendatud toiduained ning terved ja koorimata puu- ja köögiviljad, et hinnata toidujäätmete nõ toidukao osa, mille teket oleks võimalik vältida. Toidukao ehk raisatud toidu osakaal köögijäätmetes kõikus analüüsitud proovides vahemikus 18,2%-25,3% (vt tabel 6). Raisatud toidu osakaal segaolmejäätmetes jäi omakorda vahemikku 5,2%-7,3%. Väiksem oli raisatud toidu osakaal Tallinna ja Jõhvi ning suurem Pärnu proovides. Aiapäätmete (puulehed, taimed, oksad jms) arvestuslik Eesti keskmine sisaldus segaolmejäätmetes oli 3,8%. Muude biojäätmete osakaal uuritud segaolmejäätmetest oli väga väike jäädes vahemikku 0,8-1,6%.

Puidujäätmete keskmine sisaldus segaolmejäätmetes jäi kõikides uuringupiirkondades alla 3% (Eesti keskmine 2%). Kõige suurem oli see Pärnu proovides (2,7%). Puidujäätmetest moodustas puitpakend 40%.

Ohtlike jäätmetena esines analüüsitud segaolmejäätmetes põhiliselt patareisid, samuti värvi-, laki- ja õlipurke, ravimeid ning halogeen- ja säästulampe. Pärnu tulemused on antud juhul positiivsed, kuna ohtlike jäätmete osakaal oli väga väike 0,7%.

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmetest (nn elektroonikaromu) esines proovides peamiselt arvutite osi ning koduelektronikat. Nimetatud jäätmeliigi osakaal jäi alla 3%. Elektroonikaromu leidus kõige vähem Pärnu ja Jõhvi proovides.

Tekstiili- ja rõivajäätmetena vaadeldi nii looduslikust kui tehnilisest kiust tekstiili- ja rõivajäätmeid (nt kangad, diivanikatted, rõivad). Kui linnade jäätmeproovid sisaldasid tekstiili- ja rõivajäätmeid 2,8%-4%, siis tunduvalt suurem oli nende jäätmete sisaldus maapiirkonna proovides (7,4%). Pärnu linna jäätmeproovides oli tekstiilijäätmete osakaal väiksem Eesti keskmisest.

Muu mittepõleva materjali (nt mineraalsed ehitusjäätmed, tuhk, lemmikloomade hooldeliiv) keskmine sisaldus kõikides erinevates uurimispiirkondades vahemikus 2,8%-4,6%. Pärnu tulemus on ligilähedane Eesti keskmisele.

Tabel 6. Segaolmejäätmete liigiline koostis piirkondade kaupa 2012/2013 (massiprotsendid)

Jäätmeliik	Tallinn			Linnad		Maapiirkonnad	Eesti keskmine *
	Lasnamägi	Kesklinn	Nõmme	Pärnu	Jõhvi	Järva-maa	
Biologunevad kokku	48,5	52,2	47,2	49,9	51,5	46,6	48,0
Pakendijäätmed kokku	28,8	26,9	27,3	29,2	26,5	27,6	28,5
Põlev materjal	83,8	85,6	82,3	84,1	86,0	86,1	84,7
Mittepõlev materjal	16,1	14,4	17,7	15,9	14,0	13,7	15,2

Allikas: Säästva Eesti Instituut, Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring, 2013

Võrreldes eelmise üle-eestilise segaolmejäätmete sortimisuuringu tulemustega on täheldatavad mõningad muudatused jäätmeliikide osakaaludes. Võrreldes 2007/2008. aastal läbi viidud uuringu tulemustega on võrdlemisi suuresti vähenenud klaasi, paberi ja papi ning biojäätmete osakaal. Samas on suurenenud metalli, puidu, ohtlike jäätmete ja muu põleva jäätme fraktsiooni osakaal. Vähenenud on ka biologunevate jäätmete üldine osakaal segaolmejäätmetes. Kui 2008. aastal oli Eesti keskmine biologunevate jäätmete osakaal segaolmejäätmetes 56%, siis 2012/2013 teostatud uuring näitab, et biologunevate jäätmete osakaal on langenud 48%-ni. See tuleneb eelkõige paberi ja papi ning ka biojäätmete osakaalu vähenemisest. Ka pakendijäätmete osakaal segaolmejäätmetes on vähenenud. Kui 2007/2008. aastal läbi viidud uuringu kohaselt oli Eesti keskmine pakendijäätmete osakaal segaolmejäätmetes 34,5%, siis 2012/2013 teostatud uuringu tulemuste kohaselt on pakendijäätmete sisaldus keskmiselt 28,5%. Põlevate ja mittepõlevate jäätme fraktsioonide üldised osakaalud on jäänud võrreldes eelmise üle-eestilise uuringuga ligikaudu samaks.

Keskkonnaagentuuri (KAUR) jäätmeregistri andmetel tekkis Eestis 2011. aastal ligikaudu 280 070 tonni segaolmejäätmeid. Võttes aluseks segaolmejäätmete tekkekoguse, võib

sortimisuuringu tulemuste põhjal anda kaudse hinnangu segaolmejäätmetes sisalduvate jäätmeliikide koguste kohta (tabel 7). Samamoodi võib hinnata segaolmejäätmetes sisalduvate jäätmeliikide kogust inimese kohta (viimase rahvaloenduse põhjal oli eesti rahvaarv 1 294 455 inimest ja Pärnu linna elanike arv 42 036). Pärnu linnas tekkivad kogused on arvatud Ragn-Selli poolt 2013 aastal kokkukogutud segaolmejäätmete koguse ja sortimisuuringu andmeid.

Tabel 7. Segaolmejäätmete koostises olevate jäätmeliikide kogused

Jäätmeliik	Kogus Eestis (t/a)	Kogus inimese kohta (kg/a)	Kogus Pärnus (t/a)	Kogus Pärnus inimese kohta (kg/a)
Plast	50 749	39,2	1 820	43,3
Klaas	14 592	11,3	628	14,9
Metall	13 191	10,2	534	12,7
Paber ja papp	37 865	29,3	1 538	36,6
Biojäätmed kokku	89 118	68,8	3 316	78,9
Köögijäätmed	75 339	58,2	2 835	67,4
Aiapäätmed	10 643	8,2	387	9,2
Muud biojäätmed	3 081	2,4	94	2,2
Puit	5 601	4,3	282	6,7
Ohtlikud jäätmed	3 921	3,0	73	1,7
Elektroonikaromu	5 041	3,9	146	3,5
Muu põlev materjal	35 345	27,3	1 360	32,3
Tekstiil ja rõivad	14 284	11,0	366	8,7
Muu mittepõlev materjal	10 363	8,0	398	9,5
Kokku	280 070	216,4	10 461	248,8

Allikas: Säästva Eesti Instituut, Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuring, 2013

Tabelist nähtub, et Pärnu linna elanike jäätmetekke kogusumma ja erinevate jäätmeliikide lõikes on eesti keskmisest oluliselt kõrgem, välja arvatud vaid ohtlike jäätmete, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete ning tekstiilijäätmete osas. Erakordselt suur on biojäätmete sh köögi- ja sööklajäätmete kogus ning plastijäätmete kogus. Arvestades, et plastijäätmed on kerged, siis moodustavad need mahuliselt väga suure osa tekkivate jäätmete üldkogusest. Tabelist järeldub, et Pärnu linnas tuleb pöörata erilist tähelepanu nii jäätmetekke vähendamisele kui ka jäätmete liigiti kogumise arendamisele.

4. Jäätmehoolduse arengusuunad

4.1. Jäätmehoolduse eesmärgid Pärnu linna arengudokumentides

Pärnu linna üldplaneering 2001-2025 kohaselt peaks elanikel olema lisaks olemasolevatele võimalustele võimalik ohtlikke jäätmeid ära anda kesklinnas vana turu piirkonnas ja Ülejõe piirkonnas (J. V. Jannseni tn-Tallinna mnt piirkonnas, Oja tn piirkonnas ning Raba tn lõpus endise prügilal alal).

Pärnu linna haridusvaldkonna arengukava 2013-2024 üheks eesmärgiks on erinevate huvigruppide väärtuspõhine koostöö kujundab Pärnu haridussüsteemis motiveeritud õppija ja

ettevõtliku linnakodaniku, kes väärtustab elukestvate õpet. Nimetatud eesmärgi üheks tegevussuunaks on ettevõtliku ja keskkonnateadliku pärnaka kujundamine ning loodus- ja tehnoloogiahariduse populariseerimine

Silmas pidades Pärnu linna visiooni, on vaja senisest enam tähelepanu pöörata loodus- ja keskkonnaharidusele. Ettevõtliku ja keskkonnateadliku pärnaka kujunemisele aitab oluliselt kaasa Pärnumaa Keskkonnahariduskeskuse väljaehitamine ja edukas tööerakendamine. Prioriteetsete tegevustena aastani 2025 on välja toodud:

- Pärnu lapsed ja noored tunnevad linna miljööväärtuslikku elukeskkonda ja vaatamisväärsusi. Õpperadade, loodusväärtuste, asutuste, ettevõtete jms kasutamine õpipaikadena Pärnu linnaruumis;
- Pärnumaa Keskkonnahariduskeskuse rakendamine keskkonnahariduse (loodus, ühiskond, säästlik majandamine ja eluviis jne) õppe- ja kompetentsikeskusena. Süsteemsuse tekitamine ja meetmete väljatöötamine kodanike keskkonnateadlikkuse kujundamiseks;
- Noorte ettevõtlikkuse toetamine, sh koostöövõrgustike loomine säästva arenguga seotud ettevõtluse edendamiseks.

Tegevuskava 2013-2017 alusel on 2015. aasta prioriteediks keskkonnateadliku pärnaka kujundamine.

4.2. Jäätmehooldusega seotud probleemid ja neist lähtuvad arengusuunad

Jäätmetekke vältimine

Olmejäätmete sortimisuuringu andmetel on Pärnu linna elanike jäätmetekke oluliselt suurem Eestis keskmisest. Kui keskmiselt tekib Eestis elaniku kohta 216 kg segaolmejäätmeid aastas, siis Pärnus tekib 249 kg segaolmejäätmeid inimese kohta aastas. Jäätmetekke vältimise võimalused sõltuvad paljudest teguritest nagu majandusolukord, tarbijate teadlikkus, ressursitõhususe ja jäätmetekke vältimise meetmete rakendamise ulatus ettevõtetes jms. Möödunud majanduslanguse kogemused näitavad, et kõige enam mõjutab jäätmeteket majandusolukord ja tarbimise tase.

Jäätmehierarhia kohaselt tuleb esmajärjekorras vältida jäätmeteket. Arenenud riikide kogemused näitavad, et tarbijate teavitamise ja jäätmetekke vähendamise meetmete rakendamisel saavutatakse parim tulemus omavalitsuste, ettevõtete ja jäätmetekke vältimisega tegelevate kolmanda sektori organisatsioonide piirkondlikus koostöös. Ettevõtluses on võimalik jäätmetekke vältimist stimuleerida keskkonnalubade süsteemi kaudu – keskkonnalubadega sätestatud parima võimaliku tehnika rakendamise nõue on üks võimalusi edendada ettevõtetes ressursitõhusust ja jäätmetekke vähendamist. Riigihangete läbiviimisel tuleb juurutada keskkonnahoidlike riigihangete põhimõte, sh jäätmetekke vältimise kriteeriumide laiem kasutamine. Väga olulisel kohal on kõigi osapoolte (omavalitsuste, ettevõtete, elanike/tarbijate) teadlikkuse suurendamine ja käitumisharjumuste muutmine.

Jäätmete lõppkäitlusvõimalused vajavad arendamist lähtuvalt jäätmehierarhiast

Käesoleval ajal on jõutud jäätmehierarhias aste kõrgemale ehk jäätmete ladestamine prügilasse on viidud paktiliselt minimaalsele tasemele. Varem prügilasse ladestatud jäätmed kasutatakse nüüd jäätmete masspõletuses energia saamiseks. See on küll parem kui prügilasse ladestamine, aga olulisem on suunata materjalid ringlusesse. Jäätmete sorteerimine ja

materjalide ringlusse võtmine/taaskasutamine peab saama olulisemaks jäätmete (mass)põletamisest.

Säästva Eesti Instituudi poolt läbiviidud olmejäätmete käitlusalternatiivide keskkonnamõju olelusringipõhine uuring näitas, et taaskasutatavate materjalide (eelkõige vanapaber, klaas, metallid ja plast) ringlussevõtt omab analüüsitud keskkonnamõju kategooriate (globaalne soojenemine, hapestumine, veeökosüsteemi eutrofeerumine ja maapinnalähedase osooni teke) lõikes kõige väiksemat keskkonnamõju. Seega on oluline olmejäätmete käitlussüsteemi edasisel arendamisel jätkata materjalidena taaskasutatavate jäätmete (nt paberi, papi, metallide, elektroonikaromu, pakendijäätmete) liigiti kogumise süsteemi laiendamist (nt jäätmete liigiti kogumise motiveerimist läbi teenustasude diferentseerimise, teadlikkuse tõstmist, elanikkonnalt kogutavate pakendijäätmete kogumissüsteemi parendamisse). Uuringu tulemused näitavad samuti, et segaolmejäätmete põletamine tänapäevases nõuetele vastavas ja kõrge energiaefektiivsusega masspõletuskäitises panustab alternatiivsete jäätmekäitlusmoodustega võrreldes vähem keskkonnamõju tekkesse. Oluline on siinjuures see, et masspõletusel toodetud energia asendab võrdlemisi suures koguses fossiilkütustest (maagaas ja põlevkivi) toodetud energiat, mistõttu on selle võrra väiksemad ka olelusringipõhised koguheitmed keskkonda. Samuti on masspõletusel põhinevate jäätmekäitlusstenaariumide puhul prügilasse ladestatav suure biolagunevate jäätmete sisaldusega olmejäätmete kogus kõige väiksem.

Teine peamine segaolmejäätmete käitlusalternatiiv – jäätmekütuse tootmine ja selle põletamine tsemenditööstuses – omab uuritud keskkonnamõju kategooriates samuti positiivset mõju (vt joonis 13). Samas sõltub selle jäätmekäitluslahenduse positiivne efekt sellest, kui suures ulatuses on võimalik jäätmekütusesse suunata segaolmejäätmetes sisalduvat biolagunevat fraktsiooni. Jäätmekütuse tootmisest ülejääva orgaanikarikka jäägi käitlemine tekitab märkimisväärsel hulgal heitmeid. Seda eriti sel juhul, kui see ladestatakse otse prügilasse (sh kasutatakse prügilate sulgemisel või pinnaseasendajana).

Eesti üheks suuremaks jäätmekäitlusalaseks väljakutseks saab olema Euroopa Liidu jäätmedirektiivi (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ) nõue, mille kohaselt peab aastaks 2020 olema ringlussevõtuna taaskasutatud olmejäätmete kogumassist vähemalt 50% kalendriaastas. See eeldab, et peale pakendijäätmete liigiti kogumise tuleb Eestis lähiaastatel rakendada suuremas mahus ka biojäätmete (nii köögi- ja sööklajäätmete kui ka aia- ja haljastusjäätmete) liigiti kogumise ja taaskasutamise süsteem. Eesmärgi täitmiseks tuleks ligikaudu 2/3 tekkivatest biojäätmetest tekkekohas liigiti kokku koguda ja bioloogilise ringlusevõtu teel taaskasutada – kompostida või töödelda anaeroobse kääritamise teel. Uuringu tulemused näitavad, et kompostimise korral (eriti kui kasutada lahtisi kompostimistehnoloogiaid) on kaasnev keskkonnamõju suhteliselt suur. Kompostimise võimalikku suuremat positiivset keskkonnamõju takistab ka asjaolu, et isegi liigiti kogutud biojäätmetest valmistatud kompostist on Eestis võimalik mineraalväetiste asendajana põllumajanduses kasutada vaid piiratud kogus.

Juhul kui suunata biojäätmed (liigiti kogutud köögi- ja sööklajäätmed) anaeroobsesse kääritusse ja kasutada toodetud biogaas energiatootmiseks, siis on keskkonnamõju võrreldes kompostimisega tunduvalt väiksem. Peale selle asendab biogaasist toodetud energia fossiilseid kütuseid, mistõttu aitab anaeroobne kääritamine vähendada tunduvalt olelusringipõhiseid heitmeid.

Kodumajapidamistes vajab edendamist jäätmete sortimine

Elanike teadmised jäätmete sorteerimisest ja erinevate jäätmekäitluskohtade olemasolust on vähesed, vastav info on pigem halvasti kättesaadav ning teema paljudele ebahuvitav.

Kodumajapidamistest liigiti kogutud jäätmete kvaliteet on halb, kuna endiselt satub liigiti kogutud jäätmete hulka märkimisväärsel hulgal segaolmejäätmeid ning segaolmejäätmete hulka vanapaberit ja pakendijäätmeid. Eriti halb on avalikes pakendikogumiskastides kogutud pakendijäätmete kvaliteet, kuna palju tuuakse sinna liiga määrdunud pakendeid ning osaliselt kasutatakse avalikke pakendikogumiskohti oma olmejäätmetest vabanemiseks.

Sortimise edendamiseks on vajalik jätkata elanike seas teavitustööd selgitamaks jäätmete sorteerimise vajalikkust, kasulikkust ning sellest saadavaid hüvesid. Paremaid tulemusi annaks jäätmete äravehindade diferentseerimine sorditud ja sortimata jäätmete üleandmisel. Kuna sorditud jäätmete käitlemise tegelikud kulud piisavat hinnavahet ei tekita, tuleb seda teha segaolmejäätmete veo eest võetava tasu arvelt.

Pakendijäätmete kogumine ei ole piisavalt efektiivne

Eestis tekkinud segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise uuringu andmetel moodustavad Pärnu linnas tekkivatest segaolmejäätmete kogusest 29,2 protsenti pakendijäätmed. See oli üle Eesti kõige suurem tulemus, uuringupiirkondade tulemused jäid vahemikku 26,5-29,2 massiprotsenti.

Riigikontroll auditeeris pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise tulemuslikkust 2010. aastal, Riigikontroll peab probleemiks erinevusi pakendijäätmete kogumisviisis (avalikud konteinerid, korteriühistute konteinerid ja pakendikoti teenus), mis tekitavad inimestes segadust. Samuti tuuakse esile kogumiskohtade erinevat ilmet ja neis kogutavate jäätmete liigilisi erinevusi (kõigis kogumiskohtades pole võimalik kõiki jäätmeliike üle anda; kohati on paigutatud segapakendikonteinerid, kohati materjalide kaupa sorditavate pakendijäätmete konteinerid), mis samuti muudavad süsteemi segasemaks. Riigikontroll annab soovitusi ühtlustada kogumiskohtade välimust ning koguda papp- ja paberpakendid teistest pakendijäätmetest eraldi. Kõigi pakendijäätmete koos kogumisel halveneb materjali kvaliteet ning taaskasutusse on võimalik suunata vähem jäätmeid. Klaasijäätmete puhul ei halvenda kogumine segajäätmete konteinerisse materjali kvaliteeti, kuid selguse mõttes on parem luua ühtne süsteem kõigis kogumiskohtades.

Konteinerite puhul on veel probleemiks ebapiisavad avad, mis ei võimalda nt kolmeliitrist purki konteinerisse panna, seetõttu pannakse need konteineri kõrvale, kus need sageli lõhutakse ja reostatakse ümbrust klaasikildudega. Samuti on peamiselt klaasikonteinerite puhul probleemiks ületäitumine.

Pakendiseaduse kohaselt peab olema vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril. Kuigi Pärnu linnas vastab pakendijäätmete kogumiskohtade tihedus pakendiseaduse nõudele, näitab segaolmejäätmete sortimisuuring, et pakendijäätmete liigiti kogumine vajab veel arendamist ning elanike teadlikkust ja käitumisharjumusi antud teemal on vaja tõsta.

Prügistamine ja illegaalne jäätmekäitlus

Oluliseks probleemiks on avalike kogumispunktide ümbruse risustamine. Konteinerite kõrvale pannakse segaolmejäätmeid ning muid sobimatuid jäätmeid (nt elektroonika jäätmeid, vanarehve, vana mööblit, ehitusprahti). See on tingitud madalast keskkonnateadlikkusest ja soovist jäätmetest tasuta vabaneda. Pärnu linnal on küll taaskasutusorganisatsioonidega

lepinguid, kuid konteineri ümbruse koristamine mitte pakendijäätmetest on jäänud omavalitsuse kohustuseks.

Lisaks kogumispunktide ümbruse risustamisele on illegaalne jäätmete ladestamine probleemiks Pärnu piirialadel ja kõrvalistes kohtades. Prügistajateks on tõenäoliselt elanikud ja ettevõtted, kes püüavad sel viisil vähendada jäätmekäitluskulusid (segaolmejäätmete osas võivad prügistajad olla eelkõige need jäätmevaldajad, kes ei ole liitunud korraldatud veoga või on liitunud väikese mahutiga ning püüavad ülejäänud jäätmetest lihtsalt vabaneda).

4.3. Jäätmekava aastateks 2014-2018 eesmärgid

Jäätmehoolduse kavandamisel lähtutakse kehtivatest õigusaktidest, riiklikest arengudokumentidest ja seatud eesmärkidest. Jäätmehoolduse kavandamisel võetakse arvesse saavutatud jäätmehoolduse taset (sh esile kerkinud probleeme) ning olemasolevaid ja lähiajal tekkivaid tehnilisi võimalusi jäätmete käitlemiseks.

Pärnu linna jäätmekava 2014-2018 eesmärgid toetavad riigi jäätmekava 2014-2020 strateegilisi eesmäärke, milleks on:

- Vältida ja vähendada jäätmeteket, sh vähendada jäätmete ohtlikkust;
- Võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel;
- Vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet.

Pärnu linna jäätmekava 2014-2018 strateegilised eesmärgid on:

- Jäätmete taaskasutamise suurendamine
- Jäätmete keskkonnaohutu käitlemine
- Keskkonnateadlikkuse tõstmine

Eesmärgi jäätmete taaskasutamise suurendamine täitmist toetavad tegevused.

Köögi- ja sööklajäätmete kogumine

Jäätmehoolduseeskirja tuleb täiendada ning kohustada 8 ja enama korteriga elamuid ning toitlustusega tegelevaid asutusi koguma eraldi biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid ning andma neid regulaarselt üle jäätmekäitlejale. Meetme eduka rakendamise nimel on kasulik biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumise konteineri paigaldamise nõue kirjutada sisse korraldatud jäätmeveo riigihanke tingimustesse. Teine võimalus on linna algatusel soetada vajalik hulk konteinereid ning need biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete liigiti kogumise kohustusega isikutele välja jagada. Arvestades kortermajade arvu ja suurust ning toitlustusasutuste arvu, on hinnanguliselt vaja soetada 1000 konteinerit.

Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumine ülejäänud segaolmejäätmetest eraldi, võimaldab saada oluliselt puhtamaid segaolmejäätmeid, mille taaskasutamise võimalused seeläbi paranevad. Samuti avaneb võimalus toota köögi- ja sööklajäätmetest komposti.

Biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete kogumine

Käesoleval ajal kogutakse korraldatud jäätmeveos vaid selliseid aia- ja haljastusjäätmeid, mida on võimalik pakkida biolagunevasse kilekotti. Puuokste kogumine on korraldamata ning seetõttu põletatakse neid koduhoovis või veetakse metsa alla.

Puuokste äravedu peab samuti olema hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, seetõttu on vajalik muuta jäätmehoolduseeskirja nii, et biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete hulka kuuluksid nii kilekottidesse pakitud puulehed, puuviljad, rohi, kui ka puuoksad, kuused jmt kilekotti pakendamatud biolagunevad aia- ja haljastusjätmed.

Korraldatud jäätmeveo tõrgeteta toimimine

Korraldada uueks perioodiks (01.11.2015-31.11.2020) korraldatud jäätmeveo hange sellistel tingimustel, et oleks soodustatud jäätmete sorteerimine. Korraldatud jäätmeveo hankega soodustada jäätmehierarhia kõrgemate tasemetega rakendamist, ehk määrata ära, kui suur osa kogutud jäätmetest tuleb taaskasutada materjalide ringlussevõtuna ja kui suure osa võib moodustada jäätmete energiakasutus.

Korraldatud jäätmeveo teenuse kontsessiooni tingimuste väljatöötamisega alustada 2014 aasta viimases kvartalis, et oleks tagatud hanke edukas läbiviimine 2015 aasta esimesel poolaastal. Sel juhul jääb hanke võitjale piisavalt aega tõrgeteta korraldatud jäätmeveo jätkamise ettevalmistamiseks.

Korraldatud jäätmeveo tõrgeteta toimimisele aitab kaasa korraldaja, toimiva jäätmetekitajate registri olemasolu ning selle aktiivne kasutamine. Hetkel veel jäätmetekitajate register ei tööta, kui enne uut hankeperioodi tuleb see töökorda saada.

Biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete kohapealse käitlemise võimaluste väljatöötamine

Pärnu linnas on palju parke, haljasalaseid, rohke kõrghaljastusega kalmistuid, kus tekib väga suures koguses haljastusjätmeid. Sedavõrd suure koguse jäätmete transport käitluskohta pole kõige mõistlikum ning tuleks leida optimaalne lahendus nende kohapealseks käitlemiseks. Tekkinud kompost leiaks kasutust linna parkides ja haljasaladel. Eramute puhul tuleks soodustada aia- ja haljastusjäätmete kompostimist kohapeal.

Jäätmete liigiti kogumise nõuete täitmise kontrollimine

Kontroll jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud nõuete täitmise üle on seniajani olnud pisteline ning valdavalt kaebuse põhine. See on tingitud tööjõu ja aja puudusest. Tulemuslikum on teha laiaulatuslikku kontrolli, võttes vaatluse alla kõik, keda konkreetsed nõuded puudutavad. Näiteks kampaania korras vanapaberi kogumismahuti olemasolu ja kasutamise kontroll, ehitus-, lammutusjäätmete käitlemise kontroll, autoremondi töökodade kontroll jne.

Pakendijäätmete kogumispunktide juurde teabetahvli paigaldamine

Avalikke pakendite kogumise konteinereid kasutatakse jätkuvalt ära jäätmete hulgamispaigana, see tekitab kaks probleemi. Esiteks on pakendikonteinerisse kogutud jätmed taaskasutamise mõttes väga halva kvaliteediga ning teiseks on heakord pakendikonteinerite ümbruses puudulik.

Ebasobilike jäätmete viimine pakendikonteineritesse ja nende ümbrusesse võib olla osaliselt pahatahtlik soov oma jäätmetest odavalt vabaneda või tingitud teadmatusest, mida erinevate jäätmetega teha.

Pakendite kogumiskonteinerite peal on kleebised kasutusjuhendiga, ehk selgitustega, mida antud konteinerisse panna tohib. Seetõttu on otstarbekas lisada teabetahvel peamiselt muude jäätmeliikide käitluskohtade aadressidega.

Pakendijäätmete kogumispunktide väljanägemise ühtlustamine.

Avalikud pakendite kogumismahutid on eriilmelised – erineva kujuga ja värviga. Kõige probleemsemad on 2,5 m³ metallist segapakendikonteinerid, mis ilmselt seostuvad inimestel kõige enam segaolmejäätmete konteineritega, ja on seetõttu kõige enam reostatud segaolmejäätmetega.

Pakendikogumismahutid peavad olema kogu linnas ühesugused ja selgelt eristatavad muudest kogumismahutitest. Mahutite eristamiseks kasutada värvasi: roheline - klaaspakend, sinine - paber- ja kartongpakend ning kollane - segapakend. Kasutajale nähtav mahutipind peab olema nõutavat värvi vähemalt 80% ulatuses.

Eesmärgi jäätmete keskkonnaohutu käitlemine täitmist toetavad tegevused.

Ohtlike ja elektri- ning elektroonikaseadmete jäätmete kogumine kogumispunkti(de)s.

Vähendamaks ohtlike jäätmete ja probleemtoodete sattumist segaolmejäätmete konteinerisse või metsa alla, kogutakse ohtlike jäätmeid aastaringelt kogumispunktis ja võimalusel ning vajadusel teostatakse ohtlike jäätmete ja probleemtoodete kogumiringe.

Kasutuseta militaar- ja tööstushoonete lammutamine.

Kasutuseta seisvatesse hoonetes peidetakse kõikvõimalikku prahti ning tegeletakse illegaalse jäätmekäitlusega (põletatakse kaableid, lõhutakse külmkappidest metalli välja jne). Samuti rikuvad sellised hooned maastikupilti ning on ohtlikud inimestele, kes sinna satuvad. Kasutuseta militaar- ja tööstushooned on vajalik lammutada, et likvideerida prügi hõlpsa hülgamise kohti, tagada nendes kogunenud jäätmete nõuetekohane käitlemine ning parandada maastikupilti.

Heakorratalgute korraldamine.

Heakorratalgute korraldamisega on võimalik kasvatada elanike hoolivust ümbritseva keskkonna suhtes ning ühtlasi suurendada nende ühtekuuluvustunnet. Heakorratalgutel tuleb võimalusel jäätmed sorteerida (eraldi olmepraht, biolagunevad jäätmed, vanarehvid jne) ja sorteeritult jäätmekäitlejale üle anda. Võimalusel ühendada heakorratalgud jäätmete sorteerimist ja nõuetekohast käitlemist tutvustava tegevusega.

Järelevalve teostamine jäätmetekitajate tegevuse üle.

Järelevalvet jäätmehooldusnõuete täitmise üle võivad teostada järelevalvet Keskkonna-inspektsioon, politseiasutus ja kohalik omavalitsus. Kõige suurem huvi jäätmehooldusnõuete

täitmise osas on kohalikul omavalitsusel, mistõttu eeldatakse temalt kõige suuremat panust järelevalve teostamisel.

Järelevalvel on kaks peamist funktsiooni – lõpetada ebaseaduslik jäätmekäitlustegevus ning ühtlasi teavitada jäätmetekitajaid jäätmete korrektse käitlemise võimalustest. Tõhusamat kontrolli on vajalik teostada ka linna lepingupartnerite üle, et oleks tagatud linna heakorratöödel, ehitustöödel jmt tekkinud ja kogutud jäätmete nõuetekohane käitlemine.

Konteinerite soetamine

Inimesi motiveerib jäätmeid sorteerima soov keskkonnasõbralikult käituda või majanduslik kasu. Kui jäätmete käitlemisega, sh sorteerimisega lisandub elanikele vaid kohustusi, tekib vastumeelsus nõutava tegevuse suhtes. Jäätmete sorteerimisele, taaskasutamisele ja keskkonnaohutule käitlemisele aitab kaasa toetusmeetmete rakendamine, näiteks köögi- ja sööklajäätmete liigiti kogumise kohustusega isikutele kogumismahutite andmine. Antud jäätmekava perioodil on peamiseks eesmärgiks biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumise rakendamine ja selle tarbeks konteinerite soetamine.

Avalike haljasalade heakorratöödel tekib suures koguses mitmesuguseid jäätmeid, mis tuleb transportida jäätmekäitluskohta (Paikre prügila Põlendmaal, asub Pärnu kesklinnast ~15 km kaugusel). Pahatihti soovitakse leida lähemat kohta, kuhu tekkinud jäätmed „sokutada“. Suuremahuliste (~20 m³) kogumismahutite soetamisel saaks soodustada jäätmete keskkonnaohutut käitlemist ja jäätmete nõuetekohast taaskasutamist. Need oleksid abiks nii heakorratöödel, kui ehitusobjektidel kui ka erinevate talgute ja kogumiskampaaniate korraldamisel.

Eesmärgi keskkonnateadlikkuse tõstmine täitmist toetavad tegevused.

Jäätmete sorteerimise ja jäätmetekke vältimise alane teavitustöö

Pakendijäätmete konteinerisse toodud jäätmed on halva kvaliteediga ning olmejäätmete konteineris on jätkuvalt palju taaskasutatavat materjali. Sellest järeldub, et teadlikkus jäätmete sorteerimise vajalikkusest ja olemusest on ebapiisavad. Sorteerimise alast teavitustööd on vaja teha pidevalt, et kõik saaksid aru, et jäätmeid on tõepoolest vaja igapäevaselt ja pidevalt sorteerida. Eesmärk on jäätmetekke vältimine ja vähendamine ning tekkinud jäätmete taaskasutamine võimalikult suures ulatuses.

Vajalik on teavitusstrateegia väljatöötamine. Teavitusstrateegias peab olema määratletud, millist infot, kuidas, kellele, kelle poolt ning mis ajal suunata ning millised on kõige efektiivsemad lahendused selle läbiviimiseks.

Samuti peab jäätmete sorteerimist tutvustav infomaterjal olema Pärnu linna koduleheküljelt igal ajal hõlpsasti kättesaadav ja lihtsasti mõistetav. Pärnu linna kodulehest paremini annaks jäätmemajandust käsitlevat infot edasi anda selleks ettenähtud veebileht. Kuna kõigile pole internetis olevad infomaterjalid kättesaadavad, tuleb siiski saata infomaterjale otsepostitusega igasse koju. Väga vajalik on, et infomaterjalid oleksid nii eesti kui vene keeles.

Kuivõrd põhjalik teavitustöö nõuab väga suurt ajalist ja ka rahalist ressursi, on vajalik kas lisatööjõu palkamine või teavitustöö teostamise tellimine kelleltki teiselt nt mõnelt vastavas valdkonnas tegutsevalt mittetulundusühingult.

Ohtlike jäätmete alane teavitustöö

Ohtlike jäätmete alane teavitustöö toimub üldjuhul vahetult enne ohtlike jäätmete kogumisingi, siis antakse inimestele teada millised on ohtlikud jäätmed ja kus saab need ära anda. Ohtlike jäätmete temaatilist teavitustööd on vajalik ja tuleb teha kõige enam väikeettevõtjate hulgas, kuna nemad tihti soovivad ohtlikest jäätmetest odavalt vabaneda ning sokutavad oma ettevõtluses tekkinud ohtlikud jäätmed kodumajapidamises tekkinud ohtlike jäätmete kogumispunkti. Väikeettevõtjad üldjuhul ei satu Keskkonnainspeksiooni huviorbiiti, mistõttu ei ole nad tõenäoliselt kõige paremini informeeritud ettevõtluses tekkinud ohtlike jäätmete käitlemise nõuetest. Väikeettevõtjatele tuleb tutvustada ettevõttes tekkinud ohtlike jäätmete käitlemise (sh käitlejale üleandmise, saatekirja vormistamise ja säilitamise) nõudeid.

Pakendikonteinerite juurde infotahvlite paigaldamine

Infotahvlite paigaldamine aitab inimestele meelde tuletada jäätmete sorteerimise põhitõdesid, tutvustab avalike pakendikogumiskonteinerite kasutusjuhendit ning informeerib muude jäätmete käitluskohadest. Selle tulemusel peaks paranema pakendikonteinerites olevate pakendijäätmete kvaliteet ning vähenema pakendikonteinerite ümbruse prügistamine.

Keskkonnanõudeid tutvustava infomaterjali koostamine

Paberkandjal ja igasse Pärnu linna kodusse saadetak infomaterjal sisaldab informatsiooni jäätmete sorteerimise olemusest ja vajalikkusest ning kogumiskohtadest, annab ülevaate erinevate jäätmete käitlemise võimalustest ja kohtadest. Lisaks tutvustab heakorra ja avaliku korra nõudeid, puude raiumise korda, ranna ja kalda kasutamise piiranguid ning Pärnu linnas paiknevaid katsealasid.

Pärnu Linna kodulehe jäätmerubriigi täiendamine ning nn heakorra veebilehe loomine

Pärnu linna kodulehel on praegu kõige olulisem jäätmekäitlust puudutav informatsioon, käsitletud on korraldatud jäätmeveo teema, pakendijäätmete ja ohtlike jäätmete käitus. Kindlasti on vajalik kodulehele lisada infot erinevate jäätmeliikide käitlusvõimaluste kohta ning erinevate jäätmekäitlejate kontaktandmed. Samuti on kasulik lisada viiteid mitmesugustele uuringutele ja muudele huvitavatele jäätmekäitlust tutvustavatele materjalidele.

Kasulik oleks teha eraldi heakorra ja jäätmemajanduse temaline veebileht, kus on koos kõikvõimalik jäätmekäitlusega seonduv info nt jäätmete sorteerimise juhendid (sh mängud), jäätmekäitluskohad, jäätmete taaskasutamise viiside tutvustused, keskkonnamõju jäätmete sorteerimisel, taaskasutamisel ja siis kui seda ei tehta, viited seadusandlusele ja uuringutele.

4.4. Jäätmehoolduse rahastamine

Jäätmeseadus sätestab saastaja maksab põhimõtte, ehk et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja. Korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järeelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Tootja vastutuse alla kuuluvatest toodetest (pakendid, EES-jäätmed) tekkinud jäätmete käitlemise peab korraldama tootja või andma vastava kohustuse üle

tootjavastutusorganisatsioonile. Keskkonnapoliitika põhimõte “saastaja maksab” ja “tootja vastutus” tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

Keskkonnatasude seadus (§ 15 lg 2) sätestab, et olmejäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust laekub kohalike omavalitsuste eelarvesse 75%. Jäätmeseaduse § 72 on öeldud, et jäätmehoolduse arendamist toetatakse jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust. Kuna on rakendunud jäätmete masspõletus, ladestatakse jäätmeid prügilasse minimaalselt, mistõttu saastetasudest linna eelarvesse laekuv raha on praktiliselt olematu. Seetõttu toimub jäätmehoolduse arendamine valdavalt erinevatest fondidest saadavate toetuste abil.

Tabel 8. Jäätmehoolduse arendamise tegevuskava aastateks 2014-2018

Eesmärk	Eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused	Läbiviimise aeg / vajalikud vahendid (eurot)					Võimalikud rahastamisallikad	Vastutav organisatsioon
		2014	2015	2016	2017	2018		
Jäätmete taaskasutamise suurendamine	Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete liigiti kogumise ja üleandmise kohustuse kehtestamine	+					LE	Pärnu Linnavalitsus
	Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete liitmine korraldatud jäätmeveoga		+				LE	Pärnu Linnavalitsus
	Biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete tekkekohas käitlemise võimaluste väljaselgitamine		3 000				LE, KIK	Pärnu Linnavalitsus
	Jäätmete liigiti kogumise nõuete täitmise kontrollimine	+	+	+	+	+	LE	Pärnu Linnavalitsus
	Pakendijäätmete kogumispunktide juurde teabetahvli paigaldamine/hooldamine	4 000	1 000	1 000	500	500	LE, TKO	Pärnu Linnavalitsus
	Jäätmete taaskasutamist soodustava KJV hanke korraldamine		+				LE	Pärnu Linnavalitsus
KOKKU		4 000	4 000	1 000	500	500		

LE – linna eelarve;

TKO – taaskasutusorganisatsioon;

KIK – Keskkonnainvesteeringute Keskus;

+ tegevus ei nõua täiendavaid rahalisi vahendeid

Tabel 8 (järg). Jäätmehoolduse arendamise tegevuskava aastateks 2014-2018

Eesmärk	Eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused	Läbiviimise aeg / vajalikud vahendid (eurot)					Võimalikud rahastamisallikad	Vastutav organisatsioon
		2014	2015	2016	2017	2018		
Jäätmete keskkonnaohutu käitlemine	Ohtlike jäätmete kogumine	12 000	12 000	13 000	13 000	13 000	LE, KIK	Pärnu Linnavalitsus
	Kodumajapidamises tekkinud ohtlike ja elektri ja elektroonika-seadmete jäätmete kogumisringide korraldamine	1 000	1 200	1 200	1 300	1 300	LE, TVO-d,	Pärnu Linnavalitsus, TVO
	Järelevalve teostamine jäätmetekitajate sh lepingupartnerite tegevuse üle	+	+	+	+	+	LE	Pärnu Linnavalitsus
	Linnale kuuluvate kasutuskõlbmatute hoonete lammutamine		50 000	50 000	50 000	50 000	LE, KIK	Pärnu Linnavalitsus
	Heakorralgute korraldamine	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	LE erasektor	Pärnu Linnavalitsus
	Konteinerite soetamine		58 000	24 000			LE, KIK, erasektor	Pärnu Linnavalitsus
	KOKKU		14 000	122 200	39 200	15 300	15 300	

LE – linna eelarve;

TKO – taaskasutusorganisatsioon;

KIK – Keskkonnainvesteeringute Keskus;

+ tegevus ei nõua täiendavaid rahalisi vahendeid

Tabel 8 (järg). Jäätmehoolduse arendamise tegevuskava aastateks 2014-2018

Eesmärk	Eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused	Läbiviimise aeg / vajalikud vahendid (eurot)					Võimalikud rahastamisallikad	Vastutav organisatsioon
		2014	2015	2016	2017	2018		
Keskkonnateadlikkuse tõstmine	Jäätmealase info teavitustrategia väljatöötamine	+	3 000				LE, KIK	Pärnu Linnavalitsus
	Jäätmete tekke vähendamise, sorteerimise alane teavitustöö	+	+	3 000	3 000	3 000	LE, KIK	Pärnu Linnavalitsus
	Pakendijäätmete kogumispunktide juurde infotahvli paigaldamine/hooldus	+	+	+	+	+	LE, TVO	Pärnu Linnavalitsus, TVO
	Keskkonnanõudeid tutvustava infomaterjali koostamine/postitamine		3 500	3 500			LE, KIK, MTÜ	Pärnu Linnavalitsus
	Pärnu Linna kodulehe jäätmerubriigi täiendamine	+	+	+	+	+	Erasektor (LE)	Pärnu Linnavalitsus
	„Heakorra“ veebilehe koostamine/haldamine		3 000	+	+	+	LE, KIK	Pärnu Linnavalitsus
KOKKU		0	9 500	6 500	3 000	3 000		
KÕIK KOKKU		18 000	135 700	46 700	18 800	18 800		

LE – linna eelarve;

KIK – Keskkonnainvesteeringute Keskus;

TVO – tootjavastutusorganisatsioon;

+ tegevus ei nõua täiendavaid rahalisi vahendeid

5. Jäätmekäitluse keskkonnamõju ja jäätmekäitluseks vajamineva loodusvara mahu hinnang

Jäätmekäitluse keskkonnamõju tuleb arvestada jäätmete tekitamisel, kogumisel, transpordil ning käitlemisel. Sealjuures võib mõju keskkonnale vaadelda nii otsestest kui ka kaudsetest aspektidest lähtuvalt. Otsene mõju kaasneb näiteks inimeste tervise ja heaolu kahjustamisega ning looduskeskkonna reostamisega. Kaudne mõju võib tuleneda prügilate ümbruse maa hinna langusest, vanade prügilate nõuetekohase sulgemisega seotud kuludest jne.

Jäätmete kogumise keskkonnamõju

Jäätmete kogumise keskkonnamõju avaldub põhiliselt nende kogumisel kogumismahutisse ja jäätmeveokisse. Ohtlike jäätmete hoiustamine võib mõjutada eeskätt töötajate tervist ja tööohutust ning ümbritsevat keskkonda. Biolagunevate jäätmete (eelkõige köögi- ja sööklajajäätmete) käitlemisel on oluliseks piiravaks teguriks nende edasise käitluse korraldamisel just hügieenitingimused. Seetõttu tuleb biolagunevaid jäätmeid vedada kord nädalas.

Jäätmete kogumisel on oluline jäätmed sortida. Sortimine loob eelduse jäätmete kordus- ja taaskasutamiseks ning ohtlike jäätmete eraldamiseks ning seega jäätmete käitlemisest tuleneva keskkonnamõju vähendamiseks. Probleemiks on tagada jäätmete sortimine nii ettevõtetes kui ka kodumajapidamistes, sest sortimisharjumused vajavad juurdumist.

Jäätmete veo keskkonnamõju

Jäätmete veo keskkonnamõju on seotud jäätmete või neis sisalduva materjali võimaliku levikuga keskkonda veo ajal ja transpordivahendi keskkonnamõjuga. Jäätmete veoks kasutatavad transpordivahendid ja tõstukmehhanismid paiskavad keskkonda heitgaase. Jäätmeveo keskkonnamõju aitab vähendada korraldatud jäätmevedu, mis võimaldab veokitel koorma kogumiseks läbida vähem kilomeetreid.

Jäätmete lõppkäitluse keskkonnamõju

Valdav enamus korraldatud jäätmeveo raames kogutud segaolmejäätmetest transporditakse Tallinna, kas masspõletusse või kasutatakse jäätmekütuse tootmiseks. Sellega kaasneb aga ulatuslikum transpordisaaste kui jäätmete käitlemisega mõnes lähemas käitluskohas. Otstarbekam oleks korraldada Pärnus või lähiümbruses mingilgi tasemel eelsortimist, et vältida mittepõlevate materjalide transporti masspõletustehasesse või ka jäätmekütuse tehasesse, kus see samuti välja sorteeritakse.

Eestis on olnud jäätmete kõrvaldamise põhiline viis nende ladestamine prügilatesse. Pärnu maakonnas asub Paikre prügila, Paikuse vallas Põlendmaal. Kuigi see jäätmekäitluskoht vastab kõikidele nõuetele, kaasneb ladestamisega siiski teatud negatiivne keskkonnamõju. Prügilas moodustub nõrgvesi ja valgvesi, mis tuleb reoveepuhastis puhastada. Samuti moodustub prügilas prügilagaas, mis on vajalik kokku koguda. Peamiseks tajutavaks keskkonnamõjuks on prügilates müra, hais ja loodusvarade kasutamine, mis on siiski lokaalse iseloomuga. Jäätmete ladestamine ei ole jätkusuutlik ning jäätmekäitlushierarhia põhjal loetakse seda keskkonnamõju seisukohalt kõige negatiivsemaks jäätmete käitlemise lahenduseks.

Jäätmete ladestamine prügilas on teiste lõppkäitlusviisidega kahtlemata kõige negatiivsema keskkonnamõjuga. Jäätmetest jäätmekütuse tootmist ning jäätmete masspõletust loetakse jäätmeseaduse kohaselt jäätmete taaskasutamiseks. Siiski, olenemata jäätmekäitlusviisist, on Pärnus vajalik jätkata ka jäätmete liigiti kogumist jäätmete ringlussevõtu edendamise eesmärgil.

Keskkonna- ja tervisekaitsemeetmed

Kõik jäätmekavas toodud meetmed aitavad luua Pärnu linnas terviklikku jäätmekäitlussüsteemi, mis vastab tervise- ja keskkonnakaitse nõuetele. Järgnevalt on toodud ülevaade meetmetest, mis aitavad otseselt kaasa keskkonna- ja tervisekaitse tagamisele.

- linna elanike teadlikkuse tõstmiseks jäätmehooldust puudutavate koolituste, kampaaniate ning teavitustöö läbiviimine;
- nn heakorra teemalise veebilehe koostamine;
- olemasoleva taaskasutatavate jäätmete kogumisvõrgustiku täiendamine infotahvlitega;
- jäätmete liigiti kogumise ja üleandmise soodustamine;
- korraldatud jäätmeveo riigihanke korraldamine jäätmete liigitikogumist ja taaskasutamist soodustavatel tingimustel.;
- süstemaatiline kontroll jäätmetekitajate tegevuse üle

Korraldatud jäätmeveo tõrgeteta toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada jäätmete ebaseaduslikku ladestamist ja teisi jäätmete kõrvaldamise seadusevastaseid mooduseid, nagu näiteks jäätmete põletamine ja matmine kodumajapidamistes.

Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale

Jäätmekavaga planeeritav tegevus seisneb peamiselt jäätmete kogumise korraldamises ning liigiti kogumise tõhustamises. Jäätmekava rõhutab, et jäätmekäitluse edasist arengut plaanides on vajalik lähtuda eelkõige jäätmehierarhiast. Seega, olenemata jäätmekäitluse võimalikest alternatiividest, tuleb jäätmete liigitikogumist igal juhul jätkata. See aitab kaasa jäätmete lõppkäitlemise keskkonnamõjude vähendamisele, samuti väheneb taastumatute loodusvarade kasutamine ja sellest tingitud keskkonnamõju.

Kui täita jäätmekavas esitatud eesmärgid, nagu suurendada jäätmete sortimist ja eraldikogumist, luua elanikele võimalusi eraldi kogutud jäätmete üleandmiseks ja motiveerida elanike keskkonnateadlikkuse tõusu, majandusliku kasu ning järelevalve tõhustamise kaudu, väheneb ka jäätmete tekkest ja kogumisest põhjustatud keskkonnamõju.